

Vidékfejlesztési Minisztérium

Dr. Fazekas Sándor

miniszter

Tárgy: *A II. földtörvény-tervezet véleményezése*

Tisztelt Miniszter Úr!

A Váralja Szövetség mint a magyar föld védelme mellett elkötelezett közösség örömmel fogadta, hogy a vidékfejlesztési tárca beismerte, hogy a T/7979. sz. törvényjavaslat nem hogy nem old meg „1000 éves problémákat”, hanem egyenesen alkalmatlan a Nemzeti Vidékstratégiában megjelölt célok megvalósítására. Öröm számunkra, hogy ezek szerint nem volt hiábavaló áldozatos munkánk, a vidéki (és városi) társadalom hangja – igaz, hogy csak közel egy éves „fáziskéséssel”, de – végül eljutott Önökhöz.

Eközben megtaláltuk a kormányzati honlapon a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló új tervezetet is, amelyet május 16-án – azaz a pünkösdi ünnepi hosszú hétvége előtt egy nappal – 13 óra 49 perckor tettek közzé. Itt értesültünk arról is, hogy a koncepció kedden már az Országgyűlés mezőgazdasági bizottsága elé kerül – ami azt jelenti, hogy a civilek és a társadalom gyakorlatilag egyetlen munkanapot, a péntekit kapta arra, hogy javaslatait benyújthassa egy teljesen új törvényhez. Mivel feltételeztük, hogy a közelgő pünkösdi ünnepét és a hosszúhétvégét a minisztérium nem a civil javaslatokkal fogja tölteni, ezért – saját szabadidőnk felhasználásával – átfogó javaslati csomagot készítettünk a törvénytervezetnek tűnő anyaghoz.

A Váralja Szövetség az alábbiakban megküldi „módosító indítványait”. Összességében örömmel fogadtuk, hogy nagyon sok javaslatunk részben vagy egészben bekerült az új tervezetbe, ugyanakkor megállapítjuk, hogy sok nem; továbbá olyan új elemek is felbukkannak a koncepcióban, amelyekkel nem tudunk egyetérteni.

A megjelent tervezet módosítására vonatkozó javaslataink:

1. Azáltal, hogy az üzemszabályozási törvény az 1. § (2) bekezdése alapján az e törvényben foglaltaktól eltérő szabályokat is megállapíthat a föld tulajdonjogának megszerzésére, súlyosan degradálja a földforgalmi törvény súlyát, kiszámíthatóságát, összegző hatását. Megjegyezzük továbbá, hogy az üzemszabályozási törvény tervezete még nem nyilvános.

2. Az integrált termelés-szervezésről szóló – szintén még senki által sem ismert – törvény az 1. § (3) bekezdése alapján a föld használatának megszerzésére eltérő szabályokat is megállapíthat az integrátorok számára. Mindez – a fent már megállapított érveken túl – azt jelenti, hogy Magyarországnak mindaddig nincs kész a földtörvénye, amíg ezeket a törvényeket el nem fogadja az Országgyűlés. Nem tartjuk tisztességes gyakorlatnak azt, ahogy a jogalkotó jogi trükközéssel elrejti az információkat az állampolgárok elől.

3. A törvény értelmező rendelkezéseiből kiderül, hogy a földműves tagállami állampolgár (és az Európai Unió tagállamaival nemzetközi szerződések folytán egy tekintet alá eső állam polgára) is lehet, amivel nem tudunk egyetérteni. (Ez azt jelenti, hogy potenciálisan 512.800.000 ember minősülhet „földművesnek” Magyarországon a tervezet alapján.)

4. Szintén az értelmező rendelkezésekben áll az, hogy a földműves, amennyiben egy 25%-ban a tulajdonában álló termelőszervezet tagja vagy részvényese, mentesül a szakirányú képzettség előírása alól. Úgy véljük, akinek semmi kapcsolata sincs a földdel, az nem lehet „földműves”.

5. Nem tartjuk elfogadhatónak, hogy az ökológiai, társadalompolitikai és földvédelmi szempontokból rendkívül károsnak tekinthető bioüzemanyag előállítás is kiegészítő tevékenységnek minősül.

6. A törvény úgy értelmezi – rosszul – a külföldi természetes személy fogalmát, hogy az nem tagállami állampolgár. Ezzel ellentétben a valóságban a tagállami, de nem magyar állampolgárok (pl. osztrákok, hollandok, dánok, szlovének, franciák) is külföldiek.

7. A törvény – a magyar szavak értelmét rendre megmászva – szintén helytelenül a nem tagállami székhelyű jogi személyeket nevezi külföldi jogi személyeknek.

8. Mivel a mezőgazdasági termelőszervezet fogalmi meghatározásakor „tagállami székhelyű jogi személy szerepel”, ezért a földtörvény még a külföldi jogi személyek földszerzését sem zárja ki. Ezt (is) vissza kell utasítanunk.

9. Szintén helytelen és megmagyarázhatatlan, hogy a pályakezdő gazdálkodó is lehet tagállami állampolgár.

10. A pályakezdő gazdálkodónak csupán a jognyilatkozat megtételének időpontjában kell Magyarországon bejelentett lakóhelyen életvitelszerűen tartózkodnia, ami elégtelen szabályozás. Javasoljuk – más európai példákat alapul véve – hogy a törvény 10 éves életvitelszerű magyarországi tartózkodást írjon elő (ugyanakkor ne csak a pályakezdő gazdálkodók számára). Véleményünk szerint ezáltal kizárható lenne a külföldiek spekulatív célú földszerzése.

11. A föld tulajdonjogának megszerzéséről szóló fejezetben [6. § (1) bekezdés] álló rendelkezés szerint jogi személy is megszerezheti a föld tulajdonjogát. Úgy véljük, a termőföld olyan értékes vagyont, amely az egész magyar közösség életére kihatással van, ezért – speciális kivételektől eltekintve, pl. állam, önkormányzat, egyház – jogi személy földet legfeljebb csak használhat. Egyébként sem tartjuk helyesnek azt, hogy a termőföldre

tulajdonjog alapítható, ám ha ezt az egyszerre hagyománykövető és progresszív célkitűzést a kormány nem is tudja befogadni, legalább a gazdasági társaságok földtulajdon-szerzését akadályozza meg.

12. A 11. pontban leírtakhoz hasonlóan a külföldiek (ideértve a tagállami állampolgárokat is) földtulajdonlását nem tudjuk elfogadni.

13. A 10. § (2) bekezdésben található nem-földművesekre vonatkozó 1 hektáros tulajdonmaximumot – tekintettel arra, hogy a kertészetek által használt birtoktestek esetén ez magas lehet – pontosítani kell.

14. A törvénytervezet 10. § (3) bekezdése visszaélésekre – ti. a föld „szétírására” – adhat okot, ezért nem támogatjuk.

15. Föld tulajdonjogát önkormányzat településfejlesztés céljára [11. § (2) c)] ne szerezhesse meg – mivel ez ellenkezne a földek védelmének elvével, amely sajnálatos módon nem jelenik meg a törvénytervezetben.

16. A 13. § (1) bekezdésében előírt, a föld más célra való hasznosítását kizáró 5 éves vállalat célszerű 10 évre emelni, hiszen a befektetők által kalkulált 3-5 éves „nyugvó idő” miatt ez a rendelkezés a spekulánsokkal szemben így még nem jelent védelmet.

17. A 13. § (2) bekezdését törölni kell, mivel ebben a formájában visszaélésekre ad alkalmat, különösen azért, hogy a mezőgazdasági termelőszervezetek részére történő földjuttatás nem minősül a használat átengedésének.

18. A 13. § (3) bek. f) pontjában leírtak, miszerint a föld lakóépület létesítése céljára is hasznosítható, túl általánosak.

19. Az 1800 hektárra emelt kedvezményes birtokmaximum amellet, hogy ellentétes a Nemzeti Vidékstratégia birtokpolitikai elveivel, nagy visszalépés még az előző tervezethez képest is. Kezdeményezzük a kedvezményes birtokmaximum intézményének a törlését.

20. A 16. § (7) bekezdése törlendő. Az önkormányzatok és egyházak földszerzését szintén birtokmaximumhoz kell kötni, nehogy a történelemben már megismert birtokszerkezeti „rendellenességek” újra előállhassanak. Az egyházak földhasználata kizárólag szociális és oktatási célból képzelhető el, ezt a lehetőséget természetesen csak az adott településen működő helyi egyházközségek számára fenntartva.

21. A 18. § (1) bekezdésének bc) pontjának szövege helyébe a következő lépjen: „Akinek a lakóhelye vagy mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve az adás-vétel tárgyát képező föld fekvése szerinti településen van.”

22. Ugyanezen szakasz (2) bekezdésének a) pontja szintén törlendő, mivel az állattartó telepek takarmány-szükségletét nem kizárólag a társaság birtokában álló földek képesek biztosítani.

23. A 27. § (3) bekezdésének b) pontja, miszerint a mezőgazdasági igazgatási szerv – a helyi földbizottság ajánlása ellenére – megtagadhatja az adás-vételi szerződés jóváhagyását, amennyiben az adás-vétel ésszerűtlen birtokszerkezetet eredményezne, nem felel meg a normavilágosság követelményeinek („gumiszabály”).

24. A 39. § (2) bekezdése (a használat átengedésének nem minősülő esetekről) a 17. pontunk alapján aggályos, különösen az ab) és c) pontjai miatt.

25. A 40. § (2) bekezdésében az 1800 hektár területnagyságot 1200-ra kell csökkenteni.

26. Nem értünk egyet azzal, hogy az előhaszonbérletre jogosultakat megelőzik az állattartó telepek üzemeltetői, mivel takarmány-előállításukat a helyi közösség bármely földművese biztosíthatná.

27. Nem értünk egyet azzal, hogy az előhaszonbérletre jogosultakat megelőzik az eredetmegjelöléssel ellátott termékek előállítói és feldolgozói, mivel ez a szabályozás visszaélésekre adhat alkalmat.

28. Nem értünk egyet azzal, hogy az előhaszonbérletre jogosultakat megelőzi az a volt haszonbérelő állattartó, aki a földön lévő állattartó telepet üzemeltette, mivel ez az esetek jelentős részében eleve eldöntené az ügylet eredményét és nem engedné a törvény egyéb célkitűzéseit érvényesülni (fiatalok földhöz segítése, helyben lakók földhöz jutása).

29. Sérelnszük, hogy a haszonbérbe adásnál nem jelenik meg a helyi földbizottság, holott a birtokszerkezet alakulását ezek a jogügyletek igen jelentősen befolyásolják.

30. Az 56. § (1) bekezdésének e) pontja szerint nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása a mezőgazdasági termelő szervezet mint földhasználó és az annak tevékenységében személyesen közreműködő természetes személy tag vagy részvényes, illetve annak közeli hozzátartozója, alkalmazottja mint használatba adó közötti földhasználati szerződéshez; mindez elfogadhatatlan.

31. A törvény továbbra sem szabályozza kellő részletességgel a kényszerhasznosítás intézményét. Nem derül ki a tervezetből, hogy ingyenes-e? Milyen feltételekkel utasíthatja vissza a kijelölt kényszerhasznosító a kötelezettséget?

32. A 65. § (1) bekezdésében a „helyi gazdálkodói közösség” cseréjét javasoljuk „GAZDAÖNKORMÁNYZAT” kifejezésre. Ezúton is kezdeményezzük a gazdaönkormányzatok működését szabályozó törvény megalkotását.

33. A 65. § (1) bekezdése szerint a helyi gazdálkodói közösség (gazdaönkormányzat) tagja minden olyan jogilag földművesnek minősülő személy ill. mezőgazdasági termelőszervezet, amely az adott település közigazgatási területén földet használ. Ez azonban – tekintettel a magyar vidéket uraló nagybirtokrendszerre – igencsak aggályos lenne és a helyben élő gazdálkodó családokat hátrányos helyzetbe hozná. Ennek az ellentmondásnak a feloldása érdekében kezdeményezzük, hogy a minisztérium keressen jogi megoldásokat.

34. Sételmezük továbbá, hogy a kormány honlapján megjelent tervezethez nem csatoltak indoklást, így a felsoroltakon túl számos aggály merült fel bennünk, ám – indoklás hiányában – képtelenek voltunk a jogalkotó szándékára következtetni.

Összegzésképpen megállapítjuk, hogy bár a tervezet az előző (T/7979-es) javaslatához képest sok pozitív változást tartalmaz (például a helyben lakó tisztességes meghatározása, a spekulatív földszerzés elleni hathatósabb szabályozás, az önkormányzatok földhöz segítése, a már megkötött zsebszerződések elleni jogtechnikai biztosítékok beépítése, egyes „kiskapuk” bezárása vagy – fenntartásainktól eltekintve – a helyi földbizottságról szóló rendelkezések), összességében a fenti hiányosságok, helytelenségek és újabb „kiskapuk”, bizonytalanságok miatt továbbra sem alkalmas a magyarság érdekeinek megjelenítésére.

Ennek ellenére azt gondoljuk, hogy megfelelő társadalmi vita hozadékaként ebből a javaslatból akár egy olyan tisztességes, jövőbe mutató törvény is születhet, amely valóban – Miniszter Úr szavaival élve – a „vidék alaptörvénye” lehet.

Bízunk abban, hogy javaslatainkat – a nemzeti együttműködésről szóló nyilatkozat szellemében – elfogadják!

Budapest, 2013. május 20.

Tisztelettel:

Hetzmann Róbert, sk.
Elnök, Váralja Szövetség